

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 06.02.2008, sp. zn. 1 To 32/2007, ECLI:CZ:VSPH:2008:1.TO.32.2007.1

Číslo: 15/2010

Právní věta: Z ustanovení § 409 odst. 3 písm. e) tr. ř., podle něhož státní zástupce ukončí předběžné šetření, jestliže se vyžádaná osoba nezdržuje na území České republiky nebo místo jejího pobytu není známo, vyplývá, že předpokladem rozhodnutí o předání do jiného členského státu Evropské unie je spolehlivé zjištění, že vyžádaná osoba se nachází na území České republiky a místo jejího pobytu je známo.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 06.02.2008

Spisová značka: 1 To 32/2007

Číslo rozhodnutí: 15

Číslo sešitu: 3-4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Evropský zatýkácí rozkaz, Předávací vazba

Předpisy: § 409 odst. 3 písm. e) tr. ř.

§ 411 odst. 1 tr. ř.

§ 411 odst. 4 tr. ř.

§ 411 odst. 5 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Praze ke stížnosti vyžádané osoby I. Č., státního občana Makedonie, zrušil usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích - pobočka v Táboře ze dne 28. 5. 2007, sp. zn. 18 Nt 301/2007.

Z o d ů v o d n ě n í:

Napadeným usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích - pobočka v Táboře ze dne 28. 5. 2007, sp. zn. 18 Nt 301/2007, bylo pod bodem I. rozhodnuto tak, že podle § 411 odst. 1 tr. ř. se I. Č., makedonský státní občan, bytem K., Česká republika, předává k trestnímu stíhání do Spolkové republiky Německo pro skutky spočívající v tom, že jako člen organizované skupiny převaděčů s působištěm v České republice, kde jednal jako organizátor, koordinátor a zadavatel úkolů dalším členům této skupiny a to přinejmenším rovněž trestně stíhaným P. K. a T. P., a tedy :

1) v blíže neurčeném časovém období mezi lednem až červnem 2005 převezl T. P. ve svém osobním motorovém vozidle TAXI, zn.Škoda Octavia, z K. k nádraží v Ž. R. s pověřením obviněného minimálně v 10ti případech přinejmenším vždy 2 osoby, tedy minimálně 20 osob ukrajinské a ruské státní

příslušnosti, přičemž mlčky souhlasil se skutečností, že tyto osoby neměly ani povolení k pobytu ani trpění pobytu na SRN a nevlastnily ani cestovní pas nebo náhradní cestovní doklad. T. P. přitom věděl, že jím přepravované osoby budou z nádraží v Ž. R. pokračovat v cestě do SRN vlakem nebo pěšky přes zelenou hranici a že na ně na smluveném místě na území SRN bude čekat rovněž trestně stíhaný P. K., který je následně dopraví na místo určení;

2) v blíže neurčených dnech v časovém rozmezí od září 2005 do 17. 12. 2005 zorganizoval obviněný I. Č. minimálně 5 pěších převaděčských akcí, vždy s minimálně 2 osobami z K., kam je dopravil přes zelenou hranici po příhraniční turistické stezce B. do SRN, když zavolal a sdělil T. P. datum i čas plánovaných převaděčských akcí a T. P. tyto údaje telefonicky předal P. K., který na ně na území SRN se svým osobním motorovým vozidlem čekal a odvezl je na místo určení;

3) dne 19. 12. 2005 sdělil T. P., že motorizovaný převaděč P. K. bude dne 19. 12. 2005 na parkovišti W., obec M., okres F. – G., SRN, očekávat osoby bez povolení k pobytu nebo trpění pobytu na území SRN a to O. K., ukrajinská státní příslušnice, A. K., ruský státní příslušník, a že ve svém osobním motorovém vozidle zn. Opel Astra s českou poznávací značkou přepraví do Itálie. T. P. tyto informace předal motorizovanému převaděči P. K. Tato převaděčská akce organizovaná obviněným byla přerušena, neboť uvedené osoby byly zadrženy ještě před překročením státní hranice příslušníky Policie ČR,

přičemž motorizovaný převaděč P. K. dostával za jednu jízdu odměnu ve výši 400 EURO a T. P. za každou jízdu 30-50 EURO. Je proto třeba vycházet z toho, že obviněný I. Č. za organizování převaděčských akcí dostával odměnu,

a tedy pro skutky kvalifikované jako tr. činy (16 tr. činů) výdělečného převádění cizinců v rámci organizované skupiny v 15ti případech, a sice vždy ve vícečinném souběhu, a v jednom případě v jednočinném souběhu s pokusem o výdělečné převedení cizinců v rámci organizované skupiny podle § 4 odst. I, § 14 odst. I číslo 1 a 2, § 95 odst. I číslo 1, 2, 3, § 96 odst. I číslo 1, 2, odst. II číslo 1, 2, § 97 odst. II německého cizineckého zákona, § 22 odst. I, § 23 odst. I, § 52, § 53, německého trestního zákona, a popsané v Evropském zatýkacím rozkazu státního zastupitelství v Pasově ze dne 28. 2. 2007, č.j. 310 Js 1046/07.

Pod bodem II. napadeného usnesení pak Krajský soud rozhodl tak, že podle § 411 odst. 4 tr. ř. se vyžádaná osoba I. Č., Makedonský státní občan, bytem K., Česká republika, bere do předávací vazby.

Proti tomuto usnesení podal vyžádaný I. Č. v zákonné lhůtě prostřednictvím svého obhájce stížnost, který ji také dodatečně písemně odůvodnil. Stěžovatel v ní napadl všechny výroky usnesení. Namítl, že podle jeho názoru nejsou splněny všechny podmínky pro vydání evropského zatýkacího rozkazu. Má za to, že z ustanovení § 405 odst.1 tr. ř. vyplývá, že musí jít o vyžádanou osobu, která byla již obviněna, tzn. nějakým institucionálním způsobem bylo zahájeno trestní stíhání. Má za to, že tento autoritativní projev může být v každém státě různý, ale principy budou shodné. Úkon státního orgánu podle něj musí být doručen osobě podezřelé ze spáchání trestného činu. K tomu však v jeho případě nedošlo a není doklad, že by tak orgány žádajícího státu učinili. Z žádosti podle něj vyplývá, že některé zjištěné skutečnosti nasvědčují, že byl spáchán trestný čin a že jej mohl spáchat stěžovatel. Skutečnost, že nebyly učiněny příslušné kroky směřující ke stěžovateli podle něj potvrzuje to, že obhájce pověřený případem v SRN nemohl zjistit, která policejní složka se případem zabývá a co klade stěžovateli za vinu. Vyslovil přesvědčení, že postavení pachatele jako obviněného má principiální význam u evropského zatýkacího rozkazu, neboť brání zneužití tohoto zajišťovacího institutu. Má za to, že vydávající země tak má možnost přezkoumat skutkové okolnosti včetně skutečností prokazujících jednání vyžádané osoby a jeho trestnosti, samotné vyličení skutkového děje v EZR není podle něj pojistkou pro zneužití tohoto institutu. Namítl, že byt je cizím státním příslušníkem, požívá stejné ochrany jako státní občan České republiky. Navrhl proto, aby Vrchní soud v Praze napadené usnesení zrušil.

Vrchní soud v Praze přezkoumal z podnětu podané stížnosti podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného usnesení i řízení předcházející napadenému usnesení a dospěl k následujícím

závěrům:

Vrchní soud shledal, že napadené usnesení bylo vydáno po provedení řízení, v němž krajský soud nepostupoval v souladu se zákonem.

Z obsahu spisu vyplývá, že vyžádaný I. Č. byl dne 4. 4. 2007 v souladu s ustanovením § 410 ve spojení s ustanovením § 395 tr. ř. zadržen a předán dne 5. 4. 2007 spolu s návrhem na vzetí do předběžné vazby státní zástupkyní Krajského státního zastupitelství v Českých Budějovicích krajskému soudu, a to na základě dokumentů vydaných příslušnými orgány vyžadujícího státu, zejména evropského zatýkacího rozkazu vydaného Státním zastupitelstvím v Pasově, SRN. Krajský soud po předchozím výsledku vyžádaného podle § 410 tr. ř. ve spojení s § 396 odst. 1 tr. ř. a contrario za současného přijetí písemného slibu vyžádaného dne 6. 4. 2007 rozhodl tak, že se I. Č. propouští ze zadržení a to za současného přijetí jeho písemného slibu.

Po provedeném předběžném šetření za účelem rozhodnutí o předání vyžádaného I. Č. státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Českých Budějovicích podala u krajského soudu návrh na rozhodnutí o předání vyžádaného k trestnímu stíhání do SRN podle § 411 odst. 1 tr. ř. a jeho vzetí do předávací vazby podle § 411 odst. 4 tr. ř. krajský soud tak rozhodoval za situace, kdy vyžádaný byl ponechán na svobodě.

K veřejnému zasedání, konanému u krajského soudu za účelem projednání tohoto návrhu státní zástupkyně, se vyžádaný I. Č. nedostavil, ač byl řádně předvolán, svoji neúčast omluvil písemně zdravotními obtížemi, což doložil prostřednictvím svého obhájce potvrzením o pracovní neschopnosti. Krajský soud jednal v jeho nepřítomnosti, když dospěl k závěru, že účast vyžádané osoby ve veřejném zasedání v řízení o předání není povinná, vyžádaný byl soudem již dříve v souvislosti s rozhodováním o předběžné vazbě vyslechnut a má tak zachována veškerá práva na uplatnění obhajoby, má svého obhájce a ten se veřejného zasedání zúčastnil. Tento postup krajského soudu není možno podle názoru vrchního soudu považovat za zákonný.

Zákon sice výslovně nevyžaduje, aby vyžádaná osoba byla u veřejného zasedání v řízení o jejím předání osobně přítomna nebo vyslechnuta. Nutnost přítomnosti této osoby v tomto veřejném zasedání však podle názoru vrchního soudu ze zákona vyplývá. To platí především pro případ, kdy jsou splněny všechny předpoklady pro předání takové osoby a tato osoba je na svobodě.

Podle § 411 odst. 4 tr. ř., rozhodne-li příslušný soud o tom, že vyžádaná osoba předána bude, vezme danou osobu do předávací vazby, pokud tak již neučinil podle § 410 tr. ř.. Z vyjádření „vezme“ vyplývá podle názoru vrchního soudu nejen to, že jde o vazbu obligatorní, tedy povinnou, ale i to, že musí být o vazbě nejen rozhodnuto, ale vzetí do vazby musí být také bezprostředně realizováno. Tomu ostatně nasvědčuje i skutečnost, že proti rozhodnutí podle § 411 odst. 4 tr. ř. zákon připouští stížnost, která nemá odkladný účinek (na rozdíl od stížnosti proti rozhodnutím učiněným podle § 411 odst. 1 a 3 tr. ř., u níž zákon odkladný účinek výslovně připouští - viz § 411 odst. 5 tr. ř.). Rozhodnutí o vzetí do předávací vazby je tedy ihned vykonatelné a aby byl splněn účel tohoto rozhodnutí, musí být též realizovatelné, tzn., že předmětná osoba musí být k dispozici.

Totéž platí ovšem i ve vztahu k rozhodnutí soudu o předání vyžádané osoby. To vyplývá z ustanovení § 409 odst. 3 písm. e) tr. ř., podle něhož státní zástupce vrátí evropský zatýkací rozkaz orgánu vyžadujícího státu, jestliže se vyžádaná osoba nezdržuje na území České republiky nebo místo jejího pobytu není známo. Smysl tohoto ustanovení nepochybně spočívá v tom, že v situaci, kdy je provedení předání vyžádané osoby zjevně nerealizovatelné, by další postup v předávacím řízení, tj. rozhodnutí soudu o předání, bylo zcela formální a zbytečné. Z tohoto ustanovení tedy vyplývá, že předpokladem rozhodnutí o předání je spolehlivé zjištění, že vyžádaná osoba se nachází na území České republiky a místo jejího pobytu (na území České republiky) je známo. Pokud však krajský soud

jednal v nepřítomnosti vyžádaného I. Č., takové spolehlivé zjištění nemohl učinit a neměl tedy splněny všechny předpoklady pro rozhodnutí o předání.

Z obsahu spisu dále vyplývá, že vyžádanému I. Č. se písemné vyhotovení napadeného usnesení nepodařilo doručit na adresu jeho trvalého bydliště v České republice v K. a žádost krajského soudu o dodání jmenovaného do předávací vazby rovněž nebyla realizována, neboť bylo na základě šetření policejních orgánů v místě jeho trvalého bydliště zjištěno, že jmenovaný se zde nezdržuje a jiné místo jeho pobytu není známo.

Z vlastního šetření v průběhu stížnostního řízení vrchní soud zjistil, že po vyžádaném I. Č. bylo dne 18. 7. 2007 vyhlášeno celostátní pátrání i pátrání prostřednictvím Interpolu. Podle posledního sdělení policejního orgánu Obvodního oddělení PČR K. ze dne 29. 1. 2008 není o místu pobytu vyžádaného žádný poznatek, v místě bydliště se neobjevil a manželka o něm nic neví. Podle zprávy Policejního prezidia ČR, odboru mezinárodní policejní spolupráce, Národní centrály SIRENE, ze dne 5. 2. 2008, k pobytu vyžádaného nejsou žádné nové poznatky, vyžádaný je nadále veden jako hledaný v Schengenském informačním systému za účelem předání do SRN, zároveň má také záznam v českém pátracím systému Patros na základě požadavku k dodání do předávací vazby.

Vrchní soud tedy zjistil, že nepochybně nastala situace, kterou zákon předpokládá v ustanovení § 409 odst. 3 písm. d) tr. ř., neboť místo pobytu vyžádaného (na území České republiky) není známo a je vysoce pravděpodobné, že vyžádaný I. Č. se zdržuje mimo území České republiky. Nutno je rovněž konstatovat, že tato situace je již dlouhodobá a ze zjištěných skutečností nevyplývá nic, z čeho by se dalo usuzovat, že se v dohledné době změní.

Trestní řád výslovně neupravuje, jak má v této situaci postupovat po podání návrhu na rozhodnutí o předání ze strany státního zástupce soud. Je však zřejmé, že tato situace brání soudu rozhodnout, že se vyžádaná osoba předává. Vzhledem k tomu, že důvody zamítnutí předání jsou stanoveny taxativně (viz § 411 odst. 6 tr. ř.), v této situaci není možno rozhodnout ani o zamítnutí předání.

Vzhledem k tomu, že o návrhu státní zástupkyně na rozhodnutí o předání již bylo rozhodnuto napadeným usnesením v rozporu se zákonem, vrchní soud především jako nezákonné musel zrušit podle § 149 odst. 1 tr. ř. předmětné usnesení krajského soudu v obou jeho výrocích, které jsou navzájem podmíněny tak, že jeden bez druhého nemůže obstát. Omezil své rozhodnutí pouze na toto zrušující rozhodnutí, aniž by sám ve věci rozhodl (§ 149 odst. 1 písm. a) tr. ř.) či krajskému soudu uložil, aby o věci znovu jednal a rozhodl (§ 149 odst. 1 písm. b) tr. ř.), protože za dané situace, kdy pobyt vyžádaného není znám, nové rozhodnutí soudu o návrhu státního zástupce nepřichází v úvahu. Namísto bude (pokud se situace v mezidobí nezmění), aby státní zástupce vzal návrh na rozhodnutí o předání vyžádaného I. Č. zpět a postupoval podle § 409 odst. 3 tr. ř., tj. vrátil evropský zatýkácí rozkaz orgánu vyžadujícího státu z důvodu uvedeného pod písm. d) tohoto ustanovení trestního řádu. Podle názoru vrchního soudu tento postup nebrání tomu, aby předávací řízení ohledně vyžádaného I. Č. mohlo být vedeno opětovně, pokud pro to budou splněny všechny zákonné předpoklady.